



Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
9 Пж 3585/24
15.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Татјане Влаисављевић, председника већа и судија Снежане Илић и Весне Вулевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца-противтуженог Република Србија – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Београд, ул. Немањина бр. 22-26, МБ: 17855140, ЈБКЈС: 14840, чији је законски заступник Државно правобранилаштво – Одељење у Краљеву, Краљево, ул. Цара Лазара бр. 38, против туженог-противтужиоца **DRUŠTVENO PREDUZEĆE ZA POLJOPRIVREDNU PROIZVODNJU I PROMET STALAĆ SA POTPUNOM ODGOVORNOŠĆU STALAĆ - U STEČAJU**, Ћићевац, Сталаћ бб, МБ: 07191545, чији је пуномоћник Иван Димановски, адвокат из, ул., ради утврђења права својине и права коришћења по тужби, вредност предмета спора по тужби 100.000,00 динара, ради утврђења права својине по противтужби, вредност предмета спора по противтужби 100.000,00 динара, одлучујући о жалби тужиоца-противтуженог изјављеној против пресуде Привредног суда у Краљеву бр. П 549/2023 од 04.04.2024. године, у седници већа одржаној дана 15.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

І ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца-противтуженог и **ПОТВРЂУЈЕ** СЕ пресуда Привредног суда у Краљеву бр. П 549/2023 од 04.04.2024. године.

ІІ ОДБИЈА СЕ захтев туженог-противтужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Краљеву бр. П 549/2023 од 04.04.2024. године, у ставу І изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца-противтуженог којим је тражио да се утврди да је тужилац-противтужени носилац права својине на: кп.бр. 4996/2 КО Сталаћ, потес Парлог, шума 3. класе, кп.бр. 4996/5 КО Сталаћ, потес Парлог, шума 3. класе, кп.бр. 6231 КО Сталаћ, потес Падине, шума 4. класе, кп.бр. 6232 КО Сталаћ, потес Падине, шума 4. класе, кп.бр. 6291/2 КО Сталаћ, потес Падине, шума 4. класе, кп.бр. 6291/3 КО Сталаћ, потес Падине, шума 4. класе, кп.бр. 6292 КО Сталаћ, потес Равуновац, шума 4. класе, кп.бр. 184 КО Трубарово, потес Доње поље, шума 6. класе, кп.бр. 502/1 КО Трубарово, потес Гробачка коса, шума 5. класе, кп.бр. 736 КО Трубарово, потес Казаниште, шума 6. класе и шума 7. класе, кп.бр. 740 КО Трубарово, потес Казаниште, шума 5. класе, кп.бр. 777 КО Трубарово, потес Средња коса, шума 5. и шума 6. класе, кп.бр. 840 КО Трубарово, потес Шиљигарник, шума 6. класе, кп.бр. 860 КО Трубарово, потес Језеро, шума 5. класе, кп.бр. 870 КО Трубарово, потес Језеро, шума 5. класе, кп.бр. 1162/1 КО Трубарово, потес Јанкове дуге, шума 5. класе, кп.бр. 1162/3

КО Трубарово, потес Хајдучка коса, шума 5. класе, кп.бр. 2675 КО Трубарово, потес Лојзе, шума 7. класе, кп.бр. 3024 КО Трубарово, потес Друм, шума 4. класе, кп.бр. 3197 КО Трубарово, потес Друм, шума 3. класе, кп.бр. 3209 КО Трубарово, потес Друм, шума 4. класе и кп.бр. 3216 КО Трубарово, потес Друм, шума 4. класе и носилац права коришћења на побројаним парцелама, што би тужени-противтужилац био дужан да призна, као и да омогући тужиоцу-противтуженом упис у надлежној Служби за катастар непокретности. У ставу II изреке усвојен је противтужбени захтев туженог-противтужиоца и утврђено је да је тужени-противтужилац власник на: кп.бр. 4996/2 КО Сталаћ, потес Парлог, шума 3. класе, кп.бр. 4996/5 КО Сталаћ, потес Парлог, шума 3. класе, кп.бр. 6231 КО Сталаћ, потес Падине, шума 4. класе, кп.бр. 6232 КО Сталаћ, потес Падине, шума 4. класе, кп.бр. 6291/2 КО Сталаћ, потес Падине, шума 4. класе, кп.бр. 6291/3 КО Сталаћ, потес Падине, шума 4. класе, кп.бр. 6292 КО Сталаћ, потес Равуновац, шума 4. класе, кп.бр. 184 КО Трубарово, потес Доње поље, шума 6. класе, кп.бр. 502/1 КО Трубарово, потес Гробачка коса, шума 5. класе, кп.бр. 736 КО Трубарово, потес Казаниште, шума 6. класе и шума 7. класе, кп.бр. 740 КО Трубарово, потес Казаниште, шума 5. класе, кп.бр. 777 КО Трубарово, потес Средња коса, шума 5. и шума 6. класе, кп.бр. 840 КО Трубарово, потес Шиљигарник, шума 6. класе, кп.бр. 860 КО Трубарово, потес Језеро, шума 5. класе, кп.бр. 870 КО Трубарово, потес Језеро, шума 5. класе, кп.бр. 1162/1 КО Трубарово, потес Јанкове дуге, шума 5. класе, кп.бр. 1162/3 КО Трубарово, потес Хајдучка коса, шума 5. класе, кп.бр. 2675 КО Трубарово, потес Лојзе, шума 7. класе, кп.бр. 3024 КО Трубарово, потес Друм, шума 4. класе, кп.бр. 3197 КО Трубарово, потес Друм, шума 3. класе, кп.бр. 3209 КО Трубарово, потес Друм, шума 4. класе и кп.бр. 3216 КО Трубарово, потес Друм, шума 4. класе, а што је тужилац-противтужени дужан да призна и да омогући туженом-противтужиоцу упис у надлежној Служби за катастар непокретности. У ставу III изреке обавезан је тужилац-противтужени да туженом-противтужиоцу наканди трошкове парничног поступка у износу од 185.850,00 динара са законском затезном каматом почев од дана правноснажности пресуде па до исплате.

Благовременом и дозвољеном жалбом тужилац-противтужени побија наведену пресуду из свих законом прописаних разлога. У жалби указује на битну повреду поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. У смислу навода из жалбе предлаже да Привредни апелациони суд преиначи побијану пресуду и одбије тужбени захтев туженог-противтужиоца у целисти, а усвоји тужбени захтев тужиоца-противтуженог у целисти.

У одговору на жалбу тужени-противтужилац је истакао да жалбени наводи тужиоца-противтуженог нису основани и предложио је да се побијана пресуда потврди. Тражио је трошкове другостепеног поступка.

Испитујући законитост и правилност првостепене пресуде, на основу члана 386. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд налази да је жалба тужиоца-противтуженог неоснована.

У поступку доношења првостепене пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. Закона о парничном поступку, на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности.

Нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку на коју тужилац-противтужени у жалби неосновано указује. Првостепена пресуда нема недостатака због којих се не може испитати, разлози о битним чињеницама који су дати су јасни и нису супротни стању у списима, приложеним и изведеним доказима.

Предмет тужбеног захтева је утврђење да је Република Србија носилац права својине на предметним парцелама кп.бр.: 4996/2, 4996/5, 6231, 6232, 6291/2, 6291/3 и 6292, све КО Сталаћ, те кп.бр.: 184, 502/1, 736, 740, 777, 840, 860, 870, 1162/1, 1162/3,

2675, 3024, 3197, 3209 и 3216, све КО Трубарово, а да је Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде носилац права коришћења на истима.

Предмет противтужбеног захтева је утврђење права својине туженог-противтужиоца на предметним наведеним непокретностима, по основу одржаја.

У првостепеном поступку утврђено је да је тужени-противтужилац према садржини извештаја о процени вредности капитала туженог-противтужиоца од 31.12.2005. године настао 1955. године, као земљорадничка задруга (Пољопривредна задруга Сталаћ), па је 1971. године интегрисана са РО „Жупски Рубин“ из Крушевца, уз добијање новог назива СОУР „Пољопривредна задруга Сталаћ“ - Сталаћ. Назив туженог-противтужиоца се током 1972. године мења у РО за пољопривредну производњу и промет „Сталаћ“ у Сталаћу, а током 1990. године, решењем ФИ.бр. 2578/90 и регистрацијом код Окружног привредног суда у Краљеву, тужени-противтужилац послује као самостални привредни субјект под садашњим називом Друштвено предузеће за пољопривредну производњу и промет „СТАЛАЋ“ са потпуном одговорношћу Сталаћ. Такође је утврђено да је над туженим-противтужиоцем решењем Привредног суда у Краљеву Ст 406/11 од 31.08.2011. године отворен поступак стечаја, а да је тужилац-противтужени дана 11.02.2019. године поднео захтев за излучење предметних парцела из стечајне масе туженог-противтужиоца и да је закључком истог суда Ст 406/11 од 20.01.2022. године оспорено право тужиоца-противтуженог за излучење из стечајне масе туженог-противтужиоца предметних катастарских парцела.

Према листу непокретности 1062 КО Сталаћ и 398 КО Трубарово тужени-противтужилац је уписан као држалац спорних катастарских парцела, а облик својине је друштвена својина са уделом 1/1. Утврђено је да је тужени-противтужилац посредством својих правних претходника, почев од Пољопривредне задруге Сталаћ, па до СОУР „Пољопривредна задруга Сталаћ“ - Сталаћ и РО за пољопривредну производњу и промет „Сталаћ“ у Сталаћу, у периоду од 1970. године до 1990. године, несметано држао и користио предметне парцеле, без супротстављања других лица, док предметне парцеле на истоветан начин лично држи и користи од 1990. године, до сада, с тим да је током 2019. године, када је тужилац-противтужени поднео захтев за излучење предметних парцела, стекао сазнања да се предметне парцеле не налазе у његовој својини. Утврђено је да се ради о периоду савесне државине дужем од 20 година, не само почев од означеног датума стицања државине 1970. године, већ и од 04.07.1996. године, када је почео да тече рок за одржај у случају друштвене својине према Закону о основама својинскоправних односа ("Сл. лист СРЈ", бр. 29/96), што је у конкретној ситуацији случај, па све до 2019. године, када је у смислу одредбе чл. 72. ст. 2. Закона о основама својинскоправних односа тужени-противтужилац дошао до сазнања да није власник предметних парцела.

И, првостепени суд је утврдио да је тужени-противтужилац право својине на предметним парцелама стекао лично, као савестан држалац истих у периоду дужем од 20 година, рачунајући од дана 04.07.1996. године, па до дана 11.02.2019. године, путем института ванредног одржаја.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је у складу са одредбама чл. 20., 21., 28. ст. 4., 30. ст. 1. и чл. 72. ст. 2. и 3. Закона о основама својинскоправних односа донео одлуку као у ставу II изреке пресуде.

Како је првостепени суд утврдио да је противтужбени захтев основан, одбио је тужбени захтев тужиоца-противтуженог као неоснован и донео одлуку као у ставу I изреке пресуде.

На утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право, а за своју одлуку је дао јасне и непротивречне разлоге, које у целости прихвата и овај суд, док жалбеним наводима није доведена у питање законитост и правилност побијане одлуке.

Правилно првостепени суд утврђује да су предметне непокретности, које је тужени-противтужилац несметано држао и користио од 1970. године до 11.02.2019. године, уписане у Листу непокретности бр. 1062 КО Сталаћ и бр. 398 КО Трубареве као друштвена својина.

Забрана у погледу могућности стицања права својине одржајем на стварима у друштвеној својини прописана је била одредбом чл. 29. Закона о основним својинско-правним односима ("Сл. лист СФРЈ", бр. 6/80), који је ступио на снагу 01.09.1980. године. Међутим, Законом о основама својинскоправних односа, који је ступио на снагу 04.07.1996. године, брисана је наведена одредба чл. 29. раније важећег Закона о основним својинско - правним односима о забрани одржаја на стварима у друштвеној својини. Брисањем наведеног члана није извршена конвалидација и оснажење ранијег државинског стања и успостављање права својине по основу одржаја на средствима и стварима које су биле у друштвеној својини, јер Новеле у прелазним и завршним одредбама не садрже правило о ретроактивној примени закона. Следствено томе, рок за одржај у случају друштвене, односно државне својине почиње да тече од 04.07.1996. године, када је ступио на снагу Закон о изменама и допунама Закона о основним својинско правним - односима.

Такође, правилно је првостепени суд утврдио да државина туженог-противтужиоца на предметним парцелама није законита, јер иста у смислу одредбе чл. 72. ст. 1. Закона о основама својинскоправних односа није заснована на пуноважном правном основу који је потребан за стицање права својине, јер је друштвена својина у корист правног претходника туженог-противтужиоца уписана без правног основа.

Међутим, независно од наведеног тужени-противтужилац је право својине на непокретности стекао применом правила предвиђених чл. 28. ст. 4. и 30. Закона о основама својинскоправних односа, према којим савестан држалац непокретности на којој други има право својине стиче право својине на тој ствари одржајем, протеклом 20 година.

Одредбом чл. 30. ст. 1. Закона о основама својинскоправних односа прописано је да време потребно за одржај почиње тећи од дана када је држалац ступио у државину ствари и да се завршава истеком последњег дана времена потребног за одржај. Одредбом чл. 72. ст. 2. истог Закона прописано је да је државина савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова, а ставом 3. истог члана да се савесност државине претпоставља.

Како је тужени-противтужилац у мирној и савесној државини наведених непокретности, непрекинуто од 04.07.1996. године (ступања на снагу Закона о основама својинскоправних односа), па до сазнања да није власник предметних непокретности дана 11.02.2019. године, када је тужилац-противтужени поднео захтев за излучење предметних парцела из стечајне масе туженог-противтужиоца, дакле преко 20 година, то је правилно првостепени суд утврдио да је тужени-противтужилац стекао право својине на предметним непокретностима на основу правила о ванредном одржају.

Неосновани су жалбени наводи тужиоца-противтуженог да првостепени суд није правилно утврдио од када је тужени-противтужилац у фактичкој државини непокретности и да ли је та државина савесна. Правилно првостепени суд закључује да је за постојање савесности кључно уверење држаоца да је он власник непокретности коју држи, а што није изостало на страни туженог-противтужиоца, будући да је у несметаном поседу у трајању дужем од 20 година. Ово имајући у виду и то што је тужени-противтужилац предметне непокретности несметано користио за све време потребно за одржај, што указује на понашање туженог-противтужиоца као власника и веровање у исто. У смислу правила о ванредном одржају из чл. 28. став 4. Закона о основама својинскоправних односа, савестан је онај држалац који оправдано верује да је власник, а несметани посед у трајању од преко 20 година доказује оправданост таквог уверења.

Институт одржаја се и заснива на идеји невршења права својине од стране власника. Како је у првостепеном поступку несумњиво утврђено да се тужени-противтужилац налази у непрекидној и несметаној државини спорних непокретности преко 20 година, те како тужилац-противтужени није истакао околности које би довеле у сумњу законску претпоставку о савесности туженог-противтужиоца као држаоца, правилно првостепени суд усваја противтужбени захтев. Наиме, одржај је институт у општем интересу, јер се претварањем фактичког стања у правно остварује друштвена потреба за извесношћу у правним односима.

Циљ одржаја је да се уклони трајни несклад између државине и својине на основу протекла времена, као правне чињенице и законских услова, у ком случају је супротно наводима жалбе стварни власник ослобођен деривативног доказивања свог права својине, јер позивом на одржај и мирну, несметану, савесну државину у трајању од више од 20 година доказује да је власник ствари, пошто савесна државина по протеклу рока за ванредни одржај води својини, без обзира да ли је законита.

Без утицаја су жалбени наводи тужиоца-противтуженог да је тужени-противтужилац знао да је у катастру непокретности био уписан као корисник предметних парцела. Правилно првостепени суд налази да се не може сматрати да је тужени-противтужилац био несавестан, јер је увидом у јавну евиденцију о непокретностима могао да сазна да предметне парцеле нису уписане као његова својина. Сам институт одржаја, било редовног или ванредног, био би обезвређен условљавањем провере имовинског стања у јавним евиденцијама, односно такав институт би у пракси био апсолутно неприменљив. Самим тим што је одржај врста стицања својине управо од стране невласника, тачније од лица која се у јавним књигама не воде као власници непокретности на којима се потражује стицање права својине по основу одржаја. Тужени-противтужилац је оправдано држао да су његови правни претходници били власници предметних парцела, те да је стога и он лично власник тих парцела, па чињеница да тужени-противтужилац није вршио проверу у погледу власништва код надлежних органа не може бити од утицаја.

Овај суд је цено и остале наводе жалбе, али налази да исти нису од утицаја на другачију одлуку.

Правилно је одлука о трошковима поступка донета применом члана 154. Закона о парничном поступку, исти су одмерени према важећој АТ и ТТ.

Из изнетих разлога, применом члана 390. Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу I изреке пресуде.

Трошкови састава одговора на жалбу и таксе на одговор на жалбу, које потражује тужени-противтужилац, нису досуђени туженом-противтужиоцу, с обзиром да ови трошкови нису били нужни за остварење права странке која је поднела одговор на жалбу, па је применом члана 165. Закона о парничном поступку одлучено као у ставу II изреке пресуде.

СИ/JM/CM

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА
Татјана Влаисављевић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Срђан Никић